

tudi različne družbeno-ekonomske projekte. Želijo, da krajevno prebivalstvo razume, da Avstrijci niso prišli preprosto zato, da bi ukradli znanstvene podatke iz njihovih gozdov, temveč da jih zanima sodelovanje s krajevnimi prebivalci. Prepričani so, da je to najboljši način za dolgoročni uspeh postaje in za blaginjo ter trajnostni razvoj območja.

Za več informacij o *Tropski postaji La Gamba* obiščite www.lagamba.at in www.regenwald.at.

Literatura:

- Albert, R., Hödl, W., Huber, W., Ringler, M., Weish, P., Weissenhofer, A., (uredniki), 2005: *The amphibians and reptiles of the Golfo Dulce region, Costa Rica. Corcovado Nationalpark, Piedras Blancas Nationalpark "Regenwald der Österreicher"*. Vienna: Verein zur Förderung der Tropenstation La Gamba.
- Huber, W., Schaber, D., Weber, A., Weissenhofer, A., (uredniki), 2009: *Fruits in Costa Rican Markets*. Vienna: Verein zur Förderung der Tropenstation La Gamba.
- Jarau, S., Morawetz, L., Reichle, C., Gruber, M. H., Huber, W., Weissenhofer, A., (uredniki), 2009: *Corbiculate Bees of the Golfo dulce Region, Costa Rica*. Vienna: Verein zur Förderung der Tropenstation La Gamba.
- Krenn, H., Wiemers, M., Maurer, L., Pemmer, V., Huber, W., Weissenhofer, A., (uredniki), 2010: *Butterflies of the Golfo Dulce Region, Costa Rica*. Vienna: Verein zur Förderung der Tropenstation La Gamba.
- Neuwirth, G., Breuss, O., Huber, W., Weissenhofer, A., (uredniki), 2011: *Lichens of the Golfo Dulce Region, Costa Rica. Corcovado National Park, Piedras Blancas National Park, „Regenwald der Österreicher“*. Vienna: Verein zur Förderung der Tropenstation La Gamba.
- Sauberer, N., Tebb, G., Huber, W., Weissenhofer, A., (uredniki), 2007: *The birds of the Golfo Dulce Region, Costa Rica. Corcovado Nationalpark, Piedras Blancas Nationalpark „Regenwald der Österreicher“*. Vienna: Verein zur Förderung der Tropenstation La Gamba.
- Schiemer, F., Huber, W., Weissenhofer, A., (uredniki), 2010: *Stream Ecosystems of Costa Rica*. Vienna: Verein zur Förderung der Tropenstation La Gamba.
- Schneeweih, S., Huber, W., Weissenhofer, A., (uredniki), 2009: *Dragonflies of the Golfo Dulce Region, Costa Rica*. Vienna: Verein zur Förderung der Tropenstation La Gamba.
- Tebb, G., 2004: *An Austrian foothold in the tropics. Current Biology*, 14 (19): 821-824.
- Weber, A., Huber, W., Weissenhofer, A., Zamora, N., Zimmermann, G., 2001: *An Introductory Field Guide to the Flowering Plants of the Golfo Dulce Rainforests - Corcovado Nationalpark and Piedras Blancas Nationalpark (»Regenwald der Österreicher«)*. Linz: OÖ Landesmuseum. *Stapfia*, 78.
- Weissenhofer, A., Huber, W., Mayer, V., Pamperl, S., Weber, A., Aubrecht, G., (uredniki), 2008: *Natural and cultural history of the Golfo Dulce region. Historia natural y cultural de la region del Golfo Dulce, Costa Rica*. Linz: O. Ö. Landesmuseum. *Stapfia*, 88: 1–768.

Študentska odprava *Kostarika 2012* – prolog

Tom Turk

Sedel sem na naplavljenem deblu sredi prodnatega otočka reke Bonito v srcu nacionalnega parka Piedras Blancas v Kostariki nedaleč od obale globokega zaliva Golfo Dulce, ki jo oblivajo tople vode Tihega oceana. Sedel sem tam in zrl v zeleno, nepredirno zaveso primarnega deževnega gozda, iz katerega je prihajala zmešnjava zvokov tisočih bitij, ki so sedela na vejah mogočnih dreves, lazila med listi bromelij in orhidej, gomazela med vlažnimi odpadlimi listi, nakopičenimi ob vznožju gozdnih orjakov, ali tistih,

ki so se podila ali spreletavala med njihovi mi krošnjami in nad njimi. Sedel sem tam in v kakofoniji zvokov poslušal spokojno tišino. Visoko nad gozdom so se podile jutranje meglice, ki jih je kmalu posušilo tropsko sonce. Reka je po eni strani prodišča tekla mirno in spokojno, delala okljuko in spodjedala brežino, nad katero so se bočila orjaška drevesa. Na drugi strani je prijetno žuburela v drobnih brzicah in odtekala nizdol proti kraju, kjer je ustvarjala manjši tolmun, primeren za namakanje utrujenih teles, ki so

Dolina reke Bonito. Foto: Tom Turk.

Primami deževni gozd se spušča prav do bregov Tihega oceana. Foto: Tom Turk.

Na eni sami veji drevesa lahko uspeva več kot deset različnih vrst epifitov. Foto: Tom Turk.

se že dva tedna potikala po tropskem deževnem gozdu. Skupinico študentk in Marino sem pustil tam, sam pa sem odkorakal kakšnih pol ure brodenja navzgor po topli reki proti njenemu toku. Zdaj sem bil popolnoma sam, obkrožen le z milijardami in milijardami drugih prebivalcev tega planeta, ki pa na srečo niso bili mojega rodu. Kot Adam v raji, ki Eve ni pogrešal, kot Charles Darwin sredi nastanka vrst, kot Richard Dawkins v največji predstavi na Zemlji, kot Saganov Kozmos na domačem planetu. Moja biološka duša je v tistem trenutku zrla v svet, kakršen bi moral biti, in za neki nedoločeni čas sem pozabil, da sem le kakšno uro hoda od civilizacije na oni strani hriba, kjer se skriva udobni bungalov tropske raziskovalne postaje La Gamba z vsemi pritiklinami sodobne civilizacije, vključno z inter-

netom. Da, z internetom, sodobnimi vrati v svet drugačnega, ponorelega sveta, z vsemi političnimi kravjimi kupčijami, umazanimi vojnam, globalnimi trgovskimi posli, finančnimi produkti in svobodno trgovino, ki nas zalaga z vsem, kar potrebujemo, in še z več tistega, česar sploh ne potrebujemo, in ki uničujejo svet, v katerega z občudovanjem in brez besed strmim tukaj in zdaj. Sedel sem torej na obeljenem in spranem deblu padlega drevesa, ki ga je v deževni dobi takrat besneča reka odložila na temle prodišču, da bi mogel jaz popotnik iz ponorelega sveta odložiti breme vsakdanjika in se prepustiti svojim mislim, ki jih je počasni tok reke odnašal nizvodno mimo Marine in študentk, jih zavrtinčil v tolmu, ne da bi se jih dotaknile ali kako drugače nagovorile. Opazoval sem metulje, ki so frfotali okrog

Marpesia merops. Foto: Tom Turk.

mene in se sem ter tja za nekaj trenutkov umirili na prodišču, iztegnili svoja spiralno zavita sesala in pili vodo ali srkali hranila, ki so se nakopičila v drobnem mulju, ujetim med prodniki. Nekateri so ob tem krila razprli, večina pa je to kot vedno počela z zloženimi krili, tako kot je to že milijone let zapisano v njihovih genih in kot se za njihovo vrsto spodobi. Navodilo se glasi: skrij lepoto očesu opazovalca in mu delaj skomine, ko krožiš okrog njegove glave, ter vzbujaj lažno upanje, da te bo lahko videl v vsej lepoti, ko boš pristal pred njegovimi nogami. No, eden se je bil pravkar odločil, da se bo za hip spočil na jeziku mojega premočenega pohodnega čevlja, iz katerega bo lahko posrkal tudi nekaj vode, obogatene z znojem mojega telesa. Metulji imajo to radi in tale popolnoma beli lepotec ni bil izjema,

ki bi potrjevala pravilo. Iz zamaknjenosti opazovanja metulja me je zdramil nekakšen helikopterski zvok, ki ga je ustvarilo utripanje kril drobnega, kovinsko se bleščечеlega letečega čudeža, kolibrija, frfotajočega nad mojo glavo, nato pa sem zaznal rezek vonj, ki je moj pogled usmeril proti krošnjam dreves. Te so se začele sumljivo premikati, čeprav ni bilo nikjer nobene omembe vredne sape vetra, ki bi jih utegnila razgibati. Kmalu sem jih zagledal, trop neveričjih opic, najmanjše vrste opic v Kostariki. Kake pol ure, ne da bi se zmenile zame, so se podile po vejah tik nad reko, iskale meni neznane užitne plodove, se prepirale ali si izkazovale naklonjenost in z nepojmljivo spretnostjo skakale z veje na vejo. Ko so našle tisto, kar so že pač iskale in za kar so bile prav takrat tam, so plodove obglodale in njihove koščice

Kolibri (Klais guimetil). Foto: Tom Turk.

Veveričja opica (Saimiri oerstedii). Foto: Tom Turk.

veselo zmetale v reko, potem pa tako hitro, kot so se pojavile, tudi izginile v notranjost zelene globine nedotaknjene gozda. Medtem ko je Evropa ječala v ledenem objemu mrzle sibirske zime, sem se v pripeki opoldanskega sonca prepuščal svojim mislim in namakal noge v topli in bistri tropski reki, ki je s seboj nosila množico rjavih, rume-nih in rdečih listov. Medtem ko je v Evropi snežilo, so tu v reko deževali listi iz krošenj nad rečno strugo nagnjenih dreves. Na enem izmed razvejenih debel sem zagledal par tukanov. Bila sta zunaj dosega mojega objektiva, predaleč za dober posnetek, pa vendar sem lahko občudoval njuno barvito perje in še en dosežek evolucije, njuna, na videz groteskna in neuporabna kljuna, s katerima pa sta očitno spretno odpirala semena. V tem gozdu se je skrivalo še na tisoče bitij, vsako z natančno določenim poslanstvom in vlogo v večni igri življenja in

smrti, zakonitosti, na kateri temelji vse, kar poganja naš planet. Na planetu, ki je edini, ki ga imamo, in na katerem, kljub vsej svoji nespameti, želimo biti in obstati tudi ljudje, najbolj škodljiva vrsta, kar jih je kadarkoli živelo na Zemlji. Nas bo torej evolucija izbrisala z obličja Zemlje kot propadel poskus zasnove popolnega bitja, ki se je v zelo kratkem času izkazal kot popolno nasprotje načrta, ki ga nikoli ni bilo. Bitja, ki s svojim ravnanjem škoduje vsem drugim, predvsem pa lastni vrsti. So kraji na svetu, ki nas opominjajo, da bi morali živeti drugače. Tale prodnati otoček s 179 drevesnimi vrstami na hektar gozda, ki se začinja na oni strani ozkega rokava reke, ter 4 odstotki vseh na svetu živečih vrst na prostoru, ki je le dvakrat večji od Slovenije, je eden takih krajev, ki nam mora dati misliti. Pred več kot 30 leti sem kot novopečeni študent biologije skupaj s takratno kolegico in odsi-

Kostanjevokljuni tukan (*Ramphastos swainsonii*). Foto: Tom Turk.

hmal mojo življenjsko sopotnico Marino sedel nekje pod kokosovimi palmami na obali Šri Lanke. Zraven sta bila tudi najina kolega Boris, štajerski naravovarstvenik in avtor knjige *Iqball hotel*, in trboveljska slika in pustolovec Matevž. Zadnji je prav v teh dneh z ultralahkim letalom (virusom) na svoji poti okrog sveta preletel tudi Kostariko. Po elektronski pošti sem mu poslal sporočilo in mu zaželel srečo pri njegovem podvigu, on pa mi je odpisal, da so bili nad Kostariko oblaki, a da je ob preletu mislil tudi na nas spodaj. Mi štirje in še nekaj študentov smo skupaj z nekaterimi profesorji in sodelavci iz Prirodoslovnega muzeja izkoristili nepričakovano možnost, da se udeležimo odprave na Šri Lanko in v Nepal. Za nas je bila to neprecenljiva izkušnja, ki je tudi kasneje vplivala na naša življenja. Zdaj, več kot 30 let kasneje, sva z Marino dobila še eno pri-

ložnost, da nekaj svojih študentov popeljeva na tako potovanje. Veseli me, da je naravno okolje v Kostariki v veliko boljšem stanju, kot je bilo pred 30 leti tisto na Šri Lanki. To daje upanje tudi za naše zanamce, priložnost, da naravo, kakršna bi morala biti, spoznajo tudi mladi ljudje. O svojih izkušnjah in vtisih s poti po Kostariki bodo v naslednjih številkah *Proteusa* pisali prav ti mladi ljudje. Upam, da boste v njihovih prispevkih uživali ter delili navdušenje in občudovanje nad naravo dežele, ki je ena najbolj vročih točk biološke raznolikosti na našem planetu.